

Уманський національний університет садівництва
Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра садово-паркового господарства

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕНДРОЛОГІЯ» Галузь знань: 20 «Аграрні науки і продовольство» Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство» Освітня програма - «Садово-паркове господарство»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми: обов'язковий	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	4 кредитів /120 годин
Семестр	4
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	Вітенко Володимир Анатолійович Посада: професор кафедри садово-паркового господарства Науковий ступінь: доктор с.-г. наук E-mail: uman.vitenko@ukr.net https://orcid.org/0000-0001-5762-9238 Зв'язок з викладачем: +380973968023
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено 120 академічних годин (4 кредитів ECTS), у т. ч. аудиторних — 60 години (лекції – 28, практичні заняття – 32), самостійна робота студентів – 60 годин
Передумови для вивчення дисципліни	Передують вивченню дисципліни наступні курси:, ботаніка, селекція та генетика декоративних рослин, тощо..
Мета вивчення дисципліни	Розкриття теоретичних положень формування високопродуктивних, біологічно стійких лісових, захисних, естетично цінних декоративних насаджень, ефективних і довговічних ландшафтних композицій на основі вивчення біологічних особливостей росту та розвитку деревних рослин, їх екології і феноритмів, оцінки декоративності та вчення про рослинний покрив..
Формат дисципліни	Для денної форми навчання - очний із використанням навчальної платформи для дистанційного навчання MOODLE. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форма навчання та ін.) — змішане навчання з використанням навчальної платформи Moodle, сервісів ZOOM, Google Meet, мобільних додатків.

<p>Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПП</p>	<p>ЗК.2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК.4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК.7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК.8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК.10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК.11. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК.12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК.13. Уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність.</p> <p>ЗК.14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
	<p>СК.1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).</p> <p>СК.6. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.</p> <p>СК.10. Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.</p> <p>СК.11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.</p> <p>СК.12. Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.</p>
<p>Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та ОПП</p>	<p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН 4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.</p> <p>ПРН 9. Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.</p> <p>ПРН 12. Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.</p> <p>ПРН 13. Результативно працювати у колективі.</p> <p>ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.</p>

	<p>ПРН 16. Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проектів формування об'єктів садово-паркового господарства, що охоплюють різні галузі знань.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p>Модуль 1. Поняття про дендрологію, систематичні одиниці, ареали виду, життєві форми, внутрішньовидову мінливість та особливості онтогенезу деревних рослин.</p> <p>Змістовий модуль 1. Загальні поняття про дендрологію. Анатомічні та морфологічні особливості деревних рослин</p> <p>Тема 1. Загальні поняття про дендрологію та декоративну дендрологію. Предмет та поняття «Дендрологія». Основні етапи розвитку дендрології. Найвидатніші вчені, які внесли значний внесок у вивченні деревних рослин. Зв'язок декоративної дендрології з іншими дисциплінами, значення для розвитку садово-паркового господарства, її прикладне значення (2 год.).</p> <p>Тема 2. Життєві форми деревних рослин та особливості онтогенезу. Характерні особливості дерев, кущів, напівкущів, ліан, стелюхів, подушок. Групи росту деревних рослин. Основні цикли онтогенезу деревних рослин (2 год.).</p> <p>Тема 3. Морфологія органів деревних рослин. Морфологія пагонів. Морфологія стовбура. Морфологія бруньки. Морфологія Морфологія квітки. Морфологія коріння (2 год.).</p> <p>Змістовий модуль 2. Ареали видів та основні таксономічні категорії.</p> <p>Тема 4. Основи вчення про вид та його ареал. Поняття про вид, як сукупність популяцій. Діагностичні критерії виду. Поняття про ареал видів. Внутрішньовидова мінливість та її основні форми (2 год.).</p> <p>Тема 5. Внутрішньовидова мінливість та її основні форми. Внутрішньовидові форми виду. Ареальні форми. Безареальні форми (2 год.).</p> <p>Тема 6. Основи систематики деревних рослин. Загальні поняття про систематику. Історичні періоди розвитку систематики рослин. Методи систематики. Основні цикли онтогенезу деревних рослин (2 год.).</p> <p>Тема 7. Основні систематичні одиниці. Завдання таксономії, класифікація таксономічних категорій. Будова генеративних та вегетативних органів голонасінних (2 год.)</p> <p>Модуль 2. Природна зональність деревних рослин та екологічні фактори, які на них впливають. декоративні якості деревних порід.</p> <p>Змістовий модуль 3. Класифікація екологічних факторів та їх вплив на дендрофлору. (2 год.).</p> <p>Тема 8. Поняття про дендрофлору (2 год.).</p> <p>Тема 9. Основи екології деревних рослин. Основи екологічних знань. Класифікація екологічних факторів. (2 год.).</p> <p>Тема 10. <i>Абіотичні екологічні фактори.</i> Кліматичні екологічні фактори. Едафічні екологічні фактори. Геологічні екологічні фактори (2 год.).</p> <p>Тема 11. <i>Біотичні та антропогенні екологічні фактори.</i> Біотичні екологічні фактори. Прямодіючі (прямі) антропогенні фактори. Непрямодіючі (опосередковані, непрямі) антропогенні</p>

	<p>фактори (2 год.).</p> <p>Змістовий модуль 4. Фенологічні спостереження за деревними рослинами та їх декоративні якості.</p> <p>Тема 12. Основи фенології деревних рослин. Завдання фенології. Фенологічне прогнозування. Методи фенологічного прогнозування. Основи фенології деревних рослин (2 год.).</p> <p>Тема 13. Поняття про фітоценологію та біогеоценологію. Біоценологія як наука. Поняття про фітоценоз. Структура фітоценозу (2 год.).</p> <p>Тема 14. Декоративні якості деревних порід. Декоративні якості крони. Декоративні якості листя. Декоративні якості квіток. Декоративні якості плодів. Декоративні якості стовбурів. Оцінка декоративності деревних рослин 2 год.).</p> <p>.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням (пояснювально-ілюстративний метод); дискусійне обговорення проблемних питань (метод проблемного викладення); аналіз ситуації, помилок, колізій, казусів; коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; метод аналізу і діагностики ситуації (КЕЙС-МЕТОД) та метод мозкового штурму; публічний виступ; Сократів діалог; Подумай – Розкажи другу – Поділись з усіма (Think, Pair, Share); візія майбутнього (visioning and futuring); презентації; есе.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики.</p> <p>Виконання завдань, передбачених програмою, — з дотриманням строків здачі.</p> <p>Відпрацювання пропущених занять — відповідно до графіку консультацій викладача.</p> <p>Порушення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи студента.</p> <p>Методи і критерії оцінювання — поточний контроль, модульний контроль, представлення індивідуальних або групових проєктів, написання есе, участь у дискусіях (100 %),</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Заячук В.Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник. Львів : ТзОВ «Фірма Камула». 2005. 176с. 2. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник. Львів : ТзОВ «Фірма Камула». 2004. 408с. 3. Заячук В.Я. Дендрологія. Львів: Сполом, 2014. С. 676. 4. Кохно М.А., Гордієнко В.І., Захаренко Г.С. та ін.; за ред. М.А. Кохна, С.І. Кузнецова Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник : НАН України, Нац. бот. сад ім. М.М. Гришка. Київ : Вища школа. 2001. 207 с., іл. 5. Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина І. Довідник. Київ : Фітосоціоцентр. 2002. 448 с., іл. 6. Кохно М.А., Трофименко Н.М., Пархоменко Л.І. та ін.

Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник Київ : Фітосоціоцентр. 2005. 716 с.

7. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. Навчальний посібник. Київ : Вища школа. 2003. 199 с.

Допоміжна

1. Біологічний словник. 2-е вид. Київ : Головна редакція УРЕ. 1986. 680 с.

2. Галактіонов І.І. Декоративні рослини природної флори України. Довідник. Київ : Вища школа. 1977. 325 с.

3. Григора І.М., Шабарова С.І., Алейніков І.М. Ботаніка. Навчальний посібник. Київ : Фітосоціоцентр. 2000. 196 с.

4. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Львів : Апріорі. 2008. 656с.

5. Івченко С.І. Цікава дендрологія. Київ : Молодь.1964. 142 с.

6. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. 48с.

7. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ : Фітосоціоцентр. 2001. 128с.

8. Липа О.Л. Дендрологія з основами акліматизації. Київ : Вища школа. 1977. 224 с.

9. Нечитайло В.А., Кучерява Л.Ф. Ботаніка. Вищі рослини. Київ : Фітосоціоцентр. 2001. 432 с.

10. Червона книга України. Рослинний світ. За ред. Я.П. Дідуха. Київ : Глобалконсалтинг. 2009. 900 с.

11. Шовган А.Д. Дендрологія. Навчальний посібник. Львів : УкрДЛТУ. 2001. 152 с.

12. Bugala W. Drzewa i krzewy. Warszawa : Panstwowe Wydawnictwo Rolnicze i Lesne. 2000. 614 s.

13. Gordon A. Seed Manual for Forest Trees. London : HMSO FC. 1992. 132 p.

14. Mitchell A., Jobling G. Decorative trees for country, town and garden. London : HMSO FC. 1984. 146.

15. Mitchell A. Trees of Britain and Northern Europe. London : HSP. 1994. 420 p.

16. Rehder A. Manual of cultivated trees and shrubs. Hardy in North America. New York : Macmillan Company. 1949. 996 p.

17. Seneta W., Dolatowski J. Dendrologia. Warszawa : PWN SA. 2003. 559 s.

Інформаційні ресурси

1. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія. Навчальний посібник. К.: Вища школа, 2003. 199 с. URL: <https://www.twirpx.com>

2. Germplasm Resources Information Network (GRIN) «Мережа інформації ресурсів зародкової плазми». URL: <https://npgsweb.ars-grin.gov/gringlobal/taxon/taxonomysimple.aspx>

3. Parkinson J. Theatrum Botanicum: The Theater of Plants: Or,

An Herball of Large Extent (1640). URL: http://books.google.com.ua/books/about/Theatrum_Botanicum.html?id=pFcfNkN8QGYC&redir_esc=y

4. The Plant List «Список рослин». URL: <http://www.theplantlist.org/>

5. Free and open access to biodiversity data. URL: <https://www.gbif.org/>

6. The International Plant Names Index. URL: Режим доступу: <https://www.ipni.org/>

7. The Plant Database. URL: <http://www.conifers.org/>